

Komenda Główna Straży Granicznej

<https://www.strazgraniczna.pl/pl/pozostale-informacje/promocja-i-tradycje-formacji/promocja-sg/13617,Powrot-generala-Kruszewskiego-do-Ojczyzny.html>
05.04.2026, 07:31

Powrót generała Kruszewskiego do Ojczyzny

Maciej Pietraszczyk
04.09.2024

W 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej prochy gen. bryg. Jana Kazimierza Kruszewskiego wróciły do rodzinnego kraju. Na polsko-niemieckiej granicy bohatera powitała asysta honorowa Straży Granicznej, kontynuatorki Korpusu Ochrony Pogranicza.

W samo południe 2 września br. tuż za mostem granicznym w Zgorzelcu szczątki generała Kruszewskiego uroczystie powitali Komendant Placówki Straży Granicznej w Zgorzelcu ppłk SG Julia Mandecka, delegacje z Komendy Głównej SG i Nadodrzańskiego Oddziału SG, a także Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu. Obecni byli także przedstawiciele władz lokalnych i Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych.

Zanim generał powrócił do Ojczyzny, w sobotę 31 sierpnia w miejscowości Lailly-en-Val w środkowej Francji odbyły się uroczystości ekshumacyjne, zakończone mszą za duszę generała, którą koncelebrował Dziekan Straży Granicznej ks. płk SG Zbigniew Kępa. Obok delegacji Straży Granicznej w uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele Ambasady RP w Paryżu, mer Lailly-en-Val, a także inicjatorzy całego przedsięwzięcia z Polskiego Funduszu Humanitarnego, przedstawiciele Stowarzyszenia Polskich Formacji Granicznych oraz miejscowa Polonia.

W czwartek 12 września gen. bryg. Jan Kazimierz Kruszewski spocznie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie wśród innych zasłużonych obrońców Rzeczypospolitej.

Inicjatorem sprowadzenia szczątków śp. gen. bryg. Jana Kazimierza Kruszewskiego do Ojczyzny jest Marek Szypulski – Prezes Polskiego Funduszu Humanitarnego w Lailly-en-Val. Do inicjatywy tej dołączyła się także Straż Graniczna, jako formacja kontynuująca tradycje Korpusu Ochrony Pogranicza, oraz Instytut Pamięci Narodowej i Stowarzyszenie Weteranów Polskich Formacji Granicznych. Działania wsparli członkowie rodziny generała.

Gen. bryg. Jan Kazimierz Kruszewski „Kruk Czarny” pochodził ze wsi Aleksandrowo w powiecie ciechanowskim. Od najmłodszych lat uczestniczył w walce o niepodległość

Polski, co zaprowadziło go do Legionów Polskich, a ostatecznie do Wojska Polskiego. Od października 1930 r. do sierpnia 1939 r. był dowódcą Korpusu Ochrony Pogranicza, a w czasie Kampanii Wrześniowej dowodził Grupą Operacyjną. 27 września 1939 r. w miejscowości Piaski dostał się do niemieckiej niewoli, w której przebywał do 1945 roku. Po wojnie pozostał na emigracji we Francji, gdzie zmarł 28 marca 1977 r. w Domu Spokojnej Starości Polskiego Funduszu Humanitarnego w Lailly-en-Val. Pochowano go na miejscowym cmentarzu.

General Kruszewski był głównym realizatorem koncepcji reorganizacji Korpusu Ochrony Pogranicza, według której miał on zapewnić Polsce osłonę strategiczną od wschodu. To dzięki jego pracy organizacyjnej KOP był w stanie zapisać chwalebną kartę w dniach sowieckiej inwazji 17 września 1939 roku.

Zdjęcia: mjr SG Krzysztof Grzech

